

TARIM MUHASEBESİ (ÜNİTE 9)

Ders Materyali:

1. Kılıç, O., 20195. Tarım Ekonomisi Ders Notları. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Ziraat Fakültesi.
2. Dr. Ali Aras, Ege Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Ders Kitabı, 1988.
3. Orhan Sevilengül, Genel Muhasebe, 2000.

1. TARIM İŞLETMELERİNDE DEFTER TUTMA

Tarımsal faaliyetlerin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi açısından, gerekli olan bilgiler en doğru şekilde muhasebe kayıtlarından elde edilir. GVK, belirli ölçütlere sahip tarım işletmelerini gerçek usulde vergilendirmeye tabi tutarak, bu işletmelere defter tutma zorunluluğu getirmiştir. Defter tutma sayesinde ödenecek vergi miktarı belirlenebileceği gibi, aynı zamanda elde dilen bilgilerle işletme başarısı ölçülmüş olacaktır. Bu bakımdan defter tutma, verdiği bilgilerle yönetime yardımcı olan önemli bir sistemdir.

Zirai kazançları gerçek usulde vergilendirilen işletmelerde defter tutma, zirai işletme hesabı esasına göre defter tutma ve bilanço esasına göre defter tutma olmak üzere iki şekilde olmaktadır. GVK, gerçek usulde vergilendirilen çiftçileri, istedikleri defteri tutmaları konusunda serbest bırakmıştır.

Gerçek Usulde Hasılat ve Giderler:

Gerçek usulde vergilendirilen tarım işletmelerinde, gelir ve gider kalemleri, hem bilanço hem de zirai işletme hesabı esasına tabi işletmeler için geçerlidir. Zirai kazancın tespit edilmesin için GVK'nun 56.maddesi gelirin nelerden oluştuğunu, 57.maddesi hangi giderlerin gelirden indirileceğini, 58.maddesi (atıf yapılan 41.madde) ise gelirden indirilmeyecek giderleri belirlemiştir.

Gelirler:

- 1).Önceki yıllardan devredenlerde dahil olmak üzere zirai mahsullerin satış bedelleri
- 2).Ziraat makine ve aletlerinin başka çiftçilerin zirai üretim işlerinde çalıştırılmasından elde edilen gelirler
- 3).Gider yazılan değerlerin satılması halinde bunların satış bedelleri (örneğin kullanılmak üzere satın alınan gübrenin, kullanılandan arta kalan kısmının satışından sağlanan para)
- 4).Mahsullerin hasara uğramasından dolayı sigorta şirketinden alınan tazminatlar

5).Amortismanına tabi iktisadi kıymetlerin (zirai üretimde kullanılan gayrimenkuller hariç) satılması halinde VUK'nun 328. maddesine göre hesaplanan hasılat (VUK m:328'e göre, amortismanına tabi iktisadi kıymetlerin satılması halinde alınan bedel ile bunların envanter defterinde kayıtlı değerleri arasındaki fark kâr ve zarar hesabına geçirilir).

Giderler:

İndirilmesi kabul edilen giderler;

- 1).İşletme ile ilgili olarak tohum, gübre, fide, yem, ilaç ve benzeri maddelerin sağlanması için yapılan giderler.
- 2).Satılmak üzere alınan hayvanların, zirai ürünlerin ve diğer maddelerin bedelleri.
- 3).İşletmede çalıştırılanlara ücret, prim ve sair adlarla hizmet karşılığı yapılan ödemeler.
- 4).İşçilerin yemek, tedavi ve ilaç giderleri ile sigorta primleri.
- 5).İşletmede kullanılan tesisat, makine, aletler ve taşıtların çalıştırılması ve bakımı için harcanan yakıt, yağ, elektrik, yedek parça vs. ile tamir giderleri.
- 6).VUK'na göre ayrılan amortismanlar (VUK'nun 313.maddesine göre işletmede kullanılan ve değeri 480 YTL'yi (2005 yılı için) aşmayan alet, edevat, mefruşat ve demirbaşlar amortismanına tabi tutulmayarak doğrudan doğruya gider yazılabilir).
- 7).Kira ve ücret karşılığı kullanılan üretim araçları için yapılan ödemeler.
- 8).Zirai kazancın elde edilmesi ve sürdürülmesi için yapılan genel giderler;
 - a).İşletme için harcanan borçların faizleri
 - b).İşletme ile ilgili olmak şartıyla ödenen ayni vergi, resim ve harçlar.
 - c).İşletme ile ilgili ve yapılan işin önemi ve genişliği ile orantılı seyahat ve konaklama giderleri.
 - d).İşletme ile ilgili olarak ödenen kira bedelleri, vb gibi diğer genel giderler.
- 9).İşletme ile ilgili zarar, ziyan ve tazminatlar.
- 10).İşletmede üretilip de tohum, yem, gübre veya başka şekillerle yine işletmede kullanılan ürünlerin emsal bedeli.
- 11).Amortismanına tabi iktisadi kıymetlerin (zirai üretimde kullanılan gayrimenkuller hariç) satılması halinde VUK'nun 328.maddesine göre hesaplanan zararlar (VUK m:328'e göre, amortismanına tabi iktisadi kıymetlerin satılması halinde alınan bedel ile bunların envanter defterinde kayıtlı değerleri arasındaki fark kâr ve zarar hesabına geçirilir).

12).İşletmeye dahil olup, aynı zamanda zati veya ailevi ihtiyaçlar için de kullanılan taşıtların amortismanlarının tamamı ile giderlerinin yarısı masraf yazılır.

İndirilmesi kabul edilmeyen giderler;

- 1).İşletme sahibinin, eşinin ve çocuklarının işletmeden çektikleri paralar ve aynı teketimleri.
- 2).İşletme sahibine, eşine ve küçük çocuklarına işletmeden ödenen aylıklar, ücretler, ikramiyeler, komisyonlar ve tazminatlar.
- 3).İşletme sahibinin, eşinin ve çocuklarının işletmeye koydukları sermaye için yürütülecek faizler.
- 4).Her türlü para cezaları, vergi cezaları, gelir vergisi işletme sahibinin kusurundan dolayı ödenen tazminatlar, vb gibi diğer giderler.

İşletmede üretilen ürünlerden işletme sahibi, eşi ve çocukları tarafından tketilenler, indirilmeyecek giderler kapsamına dahil değildir. Söz konusu bu tüketimler hasılattan indirilir. İşletmedeki aile fertlerinin öz tüketimlerinin zirai kazanca dahil edilmemesinin, zirai gelir vergisinin verimini de düşüreceği söylenebilir.